

**Uchwała Nr XXXIV.202.2022
Rady Powiatu Leskiego
z dnia 18 lutego 2022 r.**

w sprawie przyjęcia „Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w latach 2022-2027”

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz.920 z późn. zm.) i art. 35a ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm.)

**Rada Powiatu
uchwala, co następuje:**

§ 1

Przyjmuje się „Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w latach 2022-2027”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Leskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

(-)

Marek Małecki

(podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym)

*Załącznik do
Uchwały Nr XXXIV.202.2022
Rady Powiatu Leskiego
z dnia 18 lutego 2022 r.*

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH
na lata 2022-2027**

Lesko 2022

Spis treści:

1. Wstęp	3
2. Diagnoza środowiska lokalnego w aspekcie niepełnosprawności	7
3. Cel główny programu	10
4. Założenia programu	12
5. Monitoring i ewaluacja programu.....	17
6. Podsumowanie	17

I. WSTĘP

Niepełnosprawność dotyka ludzi niezależnie od wieku, statusu społecznego czy materialnego, warunków klimatycznych i ekonomicznych. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych są zadaniem ogólnospołecznym oraz ważnym elementem polityki i pomocy społecznej, skierowanym na minimalizowanie skutków niepełnosprawności oraz zaspokajanie potrzeb osób niepełnosprawnych we wszystkich obszarach życia.

W myśl zapisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawność rozumiana jest jako trwała lub okresowa niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu. Niepełnosprawność jest okolicznością, stawiającą przed człowiekiem określone bariery, utrudniające między innymi podjęcie zatrudnienia czy też efektywnego wypełniania ról społecznych, będących normą dla osób w określonym wieku, zajmujących określoną pozycję społeczną i podejmujących zwykłą, codzienną aktywność.

Główne akty prawne, regulujące sytuację osób niepełnosprawnych w Polsce, to między innymi:

- Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych;
- Deklaracja Praw Osób Niepełnosprawnych Zgromadzenia Ogólnego ONZ;
- Konstytucja RP.

Niepełnosprawność jest jednym z poważniejszych zjawisk i problemów współczesnego świata. Znaczenie tych problemów wynika z rozmiarów i powszechności jej występowania w populacji, a także z konsekwencji, jakie wywołuje w sensie indywidualnym i społecznym. Niepełnosprawność bywa

następstwem wypadków, wad wrodzonych, choroby i może powstać w różnym okresie życia człowieka.

Uchwalona przez Ogólne Zgromadzenie ONZ Deklaracja Praw Osób Niepełnosprawnych z dnia 9 grudnia 1975 roku wprowadza pojęcie „osoby niepełnosprawnej”, która nie może samodzielnie, częściowo lub całkowicie zapewnić sobie możliwości normalnego życia, indywidualnego lub społecznego na skutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia sprawności fizycznych lub psychicznych. Prawa przedstawione w Deklaracji odnoszą się do wszystkich bez wyjątku osób niepełnosprawnych jak i ich rodzin. Osobom niepełnosprawnym przysługują te same podstawowe prawa, które mają inni pełnosprawni obywatele, w tym prawo:

- cywilne;
- polityczne,
- do opieki medycznej,
- ekonomicznego i społecznego zabezpieczenia,
- opieki psychologicznej usprawniającej,
- do środków umożliwiających im osiągnięcie największej samodzielności,
- do życia na pewnym poziomie,
- do uzyskania zatrudnienia,
- do życia z ich rodzinami,
- do partycypowania we wszystkich formach życia społecznego, twórczego i rekreacji.

Konstytucja RP, uchwalona dnia 2 kwietnia 1997 roku, jako jedną z zasad ogólnych dotyczących wolności, praw i obowiązków człowieka i obywatela, ustanawia równość wszystkich wobec prawa i prawo wszystkich do równego traktowania przez władze publiczne. Jednocześnie określa, że nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. – Karta Praw Osób Niepełnosprawnych jest

szczególnym dokumentem odnoszącym się do osób niepełnosprawnych. Konkretnie zadania na rzecz osób niepełnosprawnych realizowane przez samorząd powiatowy zostały określone w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Większość z nich realizowana jest przy wsparciu środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Przepisy tej ustawy wskazują podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań z niej wynikających. W art. 35a ustawy znalazł się również zapis zobowiązujący samorządy powiatowe do opracowania i realizacji powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych, w których zawierać się winny odniesienia do rehabilitacji osób niepełnosprawnych w aspekcie społecznym, zawodowym i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Postrzeganie osób niepełnosprawnych wyłącznie poprzez pryzmat ich deficytów zamyka ich obraz w ramie ograniczeń, jakie nakładają na nie ich schorzenia. Szersze podejście do zagadnienia niepełnosprawności zakłada postrzeganie osób niepełnosprawnych nie tylko w kontekście ich schorzeń, ale raczej w kontekście środowiskowych barier, na jakie natrafiają, chcąc wypełniać adekwatne do swych możliwości role społeczne. Bariery te można określić między innymi jako bariery społeczne, ekonomiczne, fizyczne, transportowe czy architektoniczne. Mimo, iż osoby niepełnosprawne posiadają te same fundamentalne prawa, co wszyscy inni obywatele, w rzeczywistości niestety napotykają jednak na zbyt wiele przeszkód, by mogły z tych praw w pełni korzystać. Aby osobom niepełnosprawnym zagwarantować prawa człowieka istnieje potrzeba stworzenia mechanizmów wyrównywania szans i warunków do korzystania z przysługujących im praw. Równoległe z tym należy przeciwdziałać dyskryminacji tych osób.

Życie osób niepełnosprawnych to ciągła walka. Ich codzienność to nie tylko ciągłe zmaganie się z ograniczeniami spowodowanymi niedostosowaniem infrastruktury najbliższego otoczenia, ale także konsekwentne sprzeciwianie się

stereotypom tkwiącym w społeczeństwie i rzutującym na sposób postrzegania osób niepełnosprawnych w aspekcie pełnienia przez nich różnych ról życiowych – tych zawodowych, jak i osobistych. Problem ten odnosi się również do rodzin i bliskich osób niepełnosprawnych. Akceptacja zjawiska niepełnosprawności w najbliższym otoczeniu wymaga niekiedy sporego wysiłku, powodowanego między innymi lękiem i obawą przed nieznanym, ale także poczuciem straty, poczuciem osamotnienia i niepokojem się z zaistniałą sytuacją. Pokonywanie społecznych i psychicznych skutków niepełnosprawności wymaga czasu i osiągnięcie optymalnego poziomu życia przez osoby niepełnosprawne często jest uwarunkowane nie tylko własnymi staraniami, ale przede wszystkim świadomością posiadania wsparcia środowiska lokalnego. Podstawą wszelkich działań kierowanych do tej grupy ludzi jest tworzenie takich warunków lokalnych, które umożliwiają osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym tak samo jak osobom sprawnym. Osoby niepełnosprawne w codziennym życiu napotykać na bariery w szczególności architektoniczne, społeczne i psychiczne. W celu wydobywania potencjału, spoczywającego w osobach niepełnosprawnych i umożliwienia im samodzielnego życia należy podejmować działania, mające na celu przede wszystkim usuwanie barier we wszystkich tych trzech sferach, ze szczególnym naciskiem na sferę społeczną i psychiczną.

Organizacja Narodów Zjednoczonych ustanowiła dzień 3 grudnia Międzynarodowym Dniem Osób Niepełnosprawnych. W grudniu każdego roku podejmowanych jest wiele inicjatyw, których celem jest podniesienie świadomości społeczeństwa i zwrócenie uwagi opinii publicznej na problemy osób niepełnosprawnych.

II. DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO W ASPEKCIE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Powiat leski znajduje się w południowo-wschodniej części województwa podkarpackiego. Stolicą powiatu jest miasto Lesko, a w skład powiatu wchodzi 5 gmin:

1. miejsko – gminna: **Lesko**
2. wiejskie:
  - **Baligród**
  - **Cisna**
  - **Olszanica**
  - **Solina**

Zgodnie z danymi z dnia 31 grudnia 2021 r. powiat leski zamieszkiwało 26 255 mieszkańców, w tym 13 035 kobiet i 13 378 mężczyzn. Według danych GUS (Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011) liczba osób niepełnosprawnych w powiecie leskim wynosi 2 639 osób, co stanowi niemal 10% ogółu społeczeństwa powiatu leskiego.

Osoby niepełnosprawne, zamieszkujące teren powiatu leskiego, korzystają ze wsparcia instytucji pomocy społecznej, tj. Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lesku a także ze wsparcia Powiatowego Urzędu Pracy w Lesku. Według danych zebranych przez PCPR w Lesku na koniec grudnia 2021 r. z pomocy społecznej w powiecie leskim skorzystało 824 osoby, z czego 256 osób to osoby posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Lesku wynika, iż niepełnosprawnych zarejestrowanych jako osoby bezrobotne lub poszukujące pracy na dzień 31.12.2021 r. było łącznie 49 osób.

	Ogółem	W tym osoby niepełnosprawne
Osoby korzystające z pomocy społecznej (stan na 31.12.2021 r.)	824	256
w tym:		
Gmina Baligród	128	48
Gmina Cisna	80	21
Miasto i Gmina Lesko	276	110
Gmina Olszanica	218	41
Gmina Solina	122	36
Osoby zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotne lub poszukujące pracy (stan na 31.12.2021 r.)	1 767	49

Niepełnosprawni mieszkańcy powiatu leskiego są również objęci wsparciem oferowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lesku. PCPR oferuje swoim klientom:

- wsparcie finansowe, związane z dofinansowaniami ze środków PFRON, wynikającymi z realizacji zadań powiatu;
- udział w programach i projektach finansowanych ze środków zewnętrznych, mających na celu likwidację barier oraz aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych;
- poradnictwo prawne.

Jak wynika ze sprawozdania finansowo- rzeczowego z realizacji zadań finansowanych ze środków PFRON w 2021 roku ze wsparcia zakresie rehabilitacji społecznej skorzystało łącznie 270 osób niepełnosprawnych (PCPR), natomiast ze wsparcia w zakresie rehabilitacji zawodowej 4 osoby niepełnosprawne (PUP) .

Na terenie powiatu leskiego działa:

- pięć Ośrodków Pomocy Społecznej,
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Huzelach, obejmujący wsparciem 55 uczestników,
- Środowiskowe Domy Samopomocy w Lesku i Nowosiólkach,

- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie SOS w Lesku,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, obejmujący swą pieczę dzieci i młodzież z niepełnosprawnością, również w zakresie wczesnej interwencji,
- Dzienny Dom Pomocy „Caritas” w Myczkowcach.

Na terenie powiatu funkcjonują również organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych, tj:

- Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Specjalnej Troski w Lesku z/s w Huzelach;
- Stowarzyszenie „Ciepły Wiatr”;
- Polski Związek Niewidomych;
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków;
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów.

Mając na uwadze ciągłą potrzebę zmian i działalności na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin, zasadnym jest tworzenie stosownych programów i strategii działań, mających na celu sprecyzowanie i unaocznienie celów tej działalności, a także uwzględnienie potrzeb i możliwości działań.

III. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych do podstawowych kierunków działań samorządu należy:

1) Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych obejmuje zakres działań związanych z umożliwieniem osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym i realizowana jest poprzez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej;
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych;
- likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji;
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

2) Rehabilitacja zawodowa oraz zatrudnianie osób niepełnosprawnych

Rehabilitacja zawodowa to zespół działań, umożliwiających osobom niepełnosprawnym uzyskanie lub utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia stosownie do niepełnosprawności oraz uzyskanie awansu zawodowego poprzez umożliwienie korzystania z poradnictwa zawodowego, szkoleń i pośrednictwa pracy.

3) Przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych

Prawa osób niepełnosprawnych zostały określone w Uchwale Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych. Z powyższego uregulowania wynika, iż osoby niepełnosprawne powinny być beneficjentami wszystkich praw, które przysługują osobom pełnosprawnym. Osoby niepełnosprawne mogą jednak w praktyce napotkać trudności w korzystaniu z niektórych możliwości w związku ze swoimi ograniczeniami. Rzeczywiste zagwarantowanie praw człowieka wymaga zatem stworzenia mechanizmów wyrównania szans i warunków do korzystania w pełni z praw przysługujących wszystkim obywatelom.

Powyższe kierunki działań przekładają się na cele, jakie winny przyświecać działalności na rzecz osób niepełnosprawnych. Spośród powyższego wyłania się cel główny Programu, jakim jest **eliminowanie bądź ograniczanie barier w dostępie do szeroko rozumianego, pełnego życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych, zgodnie z ich możliwościami i potrzebami**. Cel ten realizowany będzie poprzez sukcesywne wypełnianie celów szczegółowych, zawartych w założeniach programu.

IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych są zadaniem ogólnospołecznym i priorytetowym elementem polityki i pomocy społecznej powiatu leskiego. Polityka ta skoncentrowana jest głównie wokół minimalizowania skutków niepełnosprawności oraz zaspokajania potrzeb ludzi niepełnosprawnych, ich bliskich i osób z ich otoczenia we wszystkich płaszczyznach życia tj.:

- 1) integracja osób niepełnosprawnych w lokalnym społeczeństwie,
- 2) podnoszenie świadomości społecznej celem wzrostu akceptacji osób niepełnosprawnych,
- 3) wyrównywanie szans z zakresie edukacji oraz szeroki dostęp do niej dla osób niepełnosprawnych,
- 4) stworzenie dogodnych warunków w zakresie dostępu do rehabilitacji,
- 5) ułatwianie kontaktów z otoczeniem poprzez organizację imprez dających możliwości samorealizacji osobom niepełnosprawnym przyczyniając się tym samym do kształtowania ich wizerunku,
- 6) poprawa życia codziennego osób niepełnosprawnych – swobodne poruszanie się i samodzielne funkcjonowanie,
- 7) umożliwienie osobom niepełnosprawnym dostępu do informacji,
- 8) propagowanie wiedzy o problematyce związanej z osobami niepełnosprawnymi,
- 9) udzielanie pomocy rodzinom i opiekunom osób niepełnosprawnych oraz wszystkim, którzy interesują się problematyką osób niepełnosprawnych,
- 10) utworzenie Zakładu Aktywności Zawodowej.

W założenia programu wpisuje się również bieżąca działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lesku, dzięki której osoby niepełnosprawne mogą liczyć na pomoc w likwidacji barier w dostępie do

pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i w sferze edukacji. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, mając na uwadze działalność na rzecz osób niepełnosprawnych zakłada:

- 1) przeprowadzanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych – zadanie realizowane w ramach rehabilitacji społecznej, dofinansowane ze środków PFRON,
- 2) udział osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych – zadanie realizowane przez PCPR w ramach rehabilitacji społecznej, dofinansowanie ze środków PFRON,
- 3) zaopatrzenie osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny i przedmioty ortopedyczne – zadanie realizowane przez PCPR w ramach rehabilitacji społecznej, dofinansowane ze środków PFRON,
- 4) dofinansowanie ze środków PFRON usług tłumacza – przewodnika,
- 5) wydawanie osobom z orzeczoną niepełnosprawnością legitymacji osoby niepełnosprawnej, umożliwiającej korzystanie z ulg i uprawnień,
- 6) likwidacja barier w urzędach, placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania - założenie realizowane poprzez udział w programach celowych, finansowanych z funduszy zewnętrznych, typu „Program wyrównywania różnic między regionami” (PFRON), lub innych,
- 7) tworzenie spółdzielni socjalnych osób prawnych lub warsztatów terapii zajęciowej – założenie realizowane poprzez udział w programach celowych, finansowanych z funduszy zewnętrznych, typu „Program wyrównywania różnic między regionami” (PFRON), lub innych,

- 8) likwidacja barier transportowych poprzez zakup, wymianę lub przystosowanie pojazdów dla osób niepełnosprawnych, co zwiększy mobilność tych osób – założenie realizowane poprzez udział w programach celowych, finansowanych z funduszy zewnętrznych, typu „Program wyrównywania różnic między regionami” (PFRON), lub innych,
- 9) dofinansowanie wymaganego wkładu własnego w projektach dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych – założenie realizowane poprzez udział w programach celowych, finansowanych z funduszy zewnętrznych, typu „Program wyrównywania różnic między regionami” (PFRON), lub innych;
- 10) pozyskiwanie dodatkowych środków z PFRON (poza algorytmem) na finansowanie zadań ustawowych powiatu, dotyczących rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych – założenie realizowane poprzez udział w programach celowych, finansowanych z funduszy zewnętrznych, typu „Program wyrównywania różnic między regionami” (PFRON), „Zajęcia klubowe w WTZ” lub innych;
- 11) monitorowanie bieżącej działalności i rozszerzenie zasięgu działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej na terenie powiatu,
- 12) likwidacja bariery transportowej i trudności w samodzielnym poruszaniu się – założenie realizowane w ramach pilotażowego programu PFRON – Aktywny Samorząd,
- 13) likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym – założenie realizowane w ramach pilotażowego programu PFRON – Aktywny Samorząd,
- 14) pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych – założenie realizowane w ramach pilotażowego programu PFRON – Aktywny Samorząd,

- 15) wsparcie osób niepełnosprawnych w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym – założenie realizowane w ramach pilotażowego programu PFRON – Aktywny Samorząd,
- 16) udział w programach i projektach finansowanych ze środków PFRON lub innych funduszy zewnętrznych, pozwalających realizować założenia programu.

Zważywszy na fakt, iż osoby niepełnosprawne korzystają nie tylko ze świadczeń pomocy społecznej i możliwości rehabilitacji społecznej, ale także ze wsparcia Powiatowego Urzędu Pracy (rehabilitacja zawodowa), Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych zakłada również udział PUP w Lesku w realizacji założonych celów, między innymi poprzez:

- 1) instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji zatrudnienia w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy i nie pozostające w zatrudnieniu;
- 2) przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu własnego do spółdzielni socjalnej;
- 3) udzielanie dofinansowania do wysokości 50% oprocentowania kredytów bankowych, zaciągniętych na kontynuowanie działalności gospodarczej lub prowadzenie własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego;
- 4) dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności osób na nich zatrudnionych oraz z rozpoznaniem przez służby medyczne tych potrzeb;

- 5) dokonywanie zwrotu kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikom niepełnosprawnym w pracy;
- 6) dokonywanie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej;
- 7) dokonywanie zwrotu kosztu wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej oraz składek na ubezpieczenie społeczne od tego wynagrodzenia;
- 8) finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych;
- 9) dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych.

V. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Niezbędnym elementem towarzyszącym wdrażaniu Programu jest jego monitorowanie i coroczna ocena jego realizacji. Systematycznie zbieranie oraz analizowanie ilościowych i jakościowych danych dotyczących poszczególnych zadań realizowanych w ramach celów operacyjnych, pozwoli na bieżące monitorowanie stopnia ich wykonania oraz wprowadzenie ewentualnych zmian. Za prowadzenie monitoringu i ewaluację wszystkich działań realizowanych w ciągu danego roku, odpowiedzialne będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lesku. Dane do monitoringu pozyskiwane będą od realizatorów odpowiedzialnych za wykonywanie poszczególnych zadań. Natomiast informacja na temat stopnia i sposobu realizacji Programu będzie przekazywana Radzie Powiatu w Lesku w ramach corocznie przedkładanego sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lesku.

VI. PODSUMOWANIE

Priorytetem powiatowej polityki społecznej jest efektywna działalność na rzecz wspierania osób narażonych na wykluczenie społeczne, w tym osób niepełnosprawnych. Wszelkie działania, mające na celu umożliwienie pełnego uczestnictwa tych osób w życiu społeczności lokalnej, warunkują harmonijny rozwój społeczny, którego fundamentem jest dbałość o jakość życia wszystkich mieszkańców, z poszanowaniem ich godności, podmiotowości i niezależności, bez względu na ich sytuację zdrowotną.

Działania na rzecz podnoszenia świadomości społecznej w aspekcie niepełnosprawności oraz włączania osób niepełnosprawnych w aktywne uczestnictwo w życiu codziennym mają na celu pełniejszą integrację społeczności lokalnej, która stanowi mocny filar wzajemnej pomocniczości, odpowiedzialności za dobro wspólne i kreowania oddolnych inicjatyw.

Założenia programu stanowią zbiór wytycznych, według których możliwa staje się realizacja głównego celu programu, jakim jest eliminowanie bądź ograniczanie barier w dostępie do szeroko rozumianego, pełnego życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych, zgodnie z ich możliwościami i potrzebami.